

✉ Re: Skipulags- og matslýsing - Virkjun í Hverfisfljóti við Hnútu í Skaftárhreppi

Búið til	22.12.2020 11:50:02
Höfundur	Trausti Baldursson
Sent	22.12.2020 11:50:00
Tilheyrir	 202011-0059 - Virkjun í Hverfisfljóti við Hnútu í Skaftárhreppi

Efni

Re: Skipulags- og matslýsing - Virkjun í Hverfisfljóti við Hnútu í Skaftárhreppi
--

Upplýsingar

Sent	22.12.2020 11:50:00	Staða	Imported
Eigandi		Tímamörk	
Skjalalykill	42-0 Umsagnir almennt		
Lykilorð			

Vinnsla

Þátttakendur

Frá	Trausti Baldursson - NI (Trausti.Baldursson@ni.is)
Til	bygg@klaustur.is

Innihald

Tilvísun í málsnr. 202011-0059 (LÁ, TB)

Vísað er til meðfylgjandi tölvupósts frá Skaftárhreppi, dags. 30. nóvember sl., þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um skipulags- og matslýsingu fyrir virkjun í Hverfisfljóti í Skaftárhreppi.

Meðfylgjandi eru tvö skjöl annars vegar athugasemdir við framangreinda lýsingu og svo umsögn Náttúrufræðistofnunar til Skipulagsstofnunar frá 24. október 2017.

Virðingarfyllt,

Trausti Baldursson
Náttúrufræðistofnun Íslands
Icelandic Institute of Natural History
Urriðaholtsstræti 6-8
210 Garðabær

Sími/Tele: 590 0500

Email: trausti@ni.is (mailto:trausti@ni.is)

From: "Byggingarfulltrúi Skaftárhrepps" <bygg@klaustur.is>

To: "Skipulagsstofnun - SLS" <skipulag@skipulag.is>; "Umhverfisstofnun" <ust@ust.is>; "hsl@hsl.is" <hsl@hsl.is>; "postur@minjastofnun.is" <postur@minjastofnun.is>; "Móttaka - NI" <Mottaka@ni.is>

CC:

Subject: Skipulags- og matslýsing - Virkjun í Hverfisfljóti við Hnútu í Skaftárhreppi

Date: 30.11.2020 14:57:11

Sæl

Undirritaður kynnir skipulags- og matslýsingu þessa fyrir almenningi og leitar jafnframt umsagnar hér með hjá:

Skipulagsstofnun

Umhverfisstofnun

Heilbrigðiseftirliti Suðurlands

Minjastofnun Íslands

Náttúrufræðisstofnun Íslands

Bestu kveðjur

Ólafur E Júlíusson

Skipulags- og byggingarfulltrúi

Skaftárhrepps

bygg@klaustur.is (mailto:bygg@klaustur.is)

Sími: 487-4840

Gsm: 897-4837

Viðhengi

NI-virkjun_i_hverfisfljoti_frummatsskyrsla-24.okt-201.pdf (988 KB)

image001.gif (2 KB)

NI_Hverfisfljot-22.desember-2020.docx (130 KB)

Skipulags- og matslýsing vegna breytinga á aðalskipulagi og deiliskipulags virkjunar í Hverfisfljóti við Hnútu í Skaftárhreppi.

Náttúrufræðistofnun Íslands bendir á fyrri umsögn sína um frummatsskýrslu fyrir virkjun í Hverfisfljóti sem sent var til Skipulagsstofnunar 24. október 2017

Einnig telur NÍ að í vinnu við aðalskipulag og deiliskipulags virkjunar í Hverfisfljóti þurfi Skaftárhreppur að taka tillit til álits og niðurstöðu Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum frá 3. júlí 2020, en þar segir m.a. (skáletrað úr áliti Skipulagsstofnunar, feitletrað hjá NÍ):

1. *“Skipulagsstofnun telur að **ekki hafi verið sýnt fram á brýna nauðsyn** fyrir röskun á Skaftáreldahrauni, þ.e. brýna almannahagsmuni, sbr. lögskýringargögn við 61. gr. náttúruverndarlaga. Stofnunin telur að í ljósi sérstöðu Skaftáreldahrauns verði **að gera kröfu um að sýnt sé fram á það með afdráttarlausari hætti í skipulagsgerð vegna framkvæmdaáformanna og áður en kemur til leyfisveitinga.**”* (bls. 20). Sama á við um breytingar á fossum í Hverfisfljóti sem njóta einnig sérstakrar verndar.
2. *“Skipulagsstofnun telur að áhrif fyrirhugaðra framkvæmda á jarðmyndanir verði verulega neikvæð og telur stofnunin að í ljósi þess sem rakið er hér að framan [m.a. Katla jarðvangur, UNESCO Global Geopark, svæði sem telst hafa mikilvæg jarðfræðileg gildi á alþjóðavísu] **þurfi að skoða vel í frekari skipulagsgerð vegna framkvæmdaáformanna og áður en kemur að því að veita leyfi fyrir fyrirhugaðri framkvæmd hvort að það rask á hraunum sem henni fylgir sé ásættanlegt.**”* (bls. 21)
3. *“Samkvæmt Landsskipulagsstefnu 2015–2026 skal sérkennum miðhálandisins og náttúrugæðum viðhaldið meðal annars með verndun víðerna og landslagsheilda. Þótt umrædd ákvæði landsskipulagsstefnu eigi við miðhálandi Íslands telur Skipulagsstofnun að sambærileg sjónarmið eigi við um áhrifasvæði fyrirhugaðrar virkjunar í Hverfisfljóti neðan miðhálandismarkanna, vegna nálægðar þess við miðhálandið og yfirbragðs þess sem óraskaðs svæðis. **Framkvæmdin mun þannig hafa verulega neikvæð áhrif á landslag og víðernisupplifun á einstöku svæði.**”* (bls. 21)
4. *“Stofnunin telur að virkjun með tilheyrandi mannvirkjum sem raska varanlega náttúrulegu umhverfi setji þær kröfur á framkvæmdaraðila að öll hönnun og útfærsla framkvæmdarinnar, sem og tilhögun og verklag við jarðrask og uppbyggingu miði að því að halda raski í lágmarki og takmarka sýnileika mannvirkja eins og frekast er unnt. **Skipulagsstofnun leggur áherslu á að hönnun allra mannvirkja miði að því að inngrip í landslag og náttúru verði í lágmarki bæði með stærð, staðsetningu og formi mannvirkja.**”* (bls. 21)
5. *“Óbyggðir landsins eru mikilvæg auðlind fyrir ferðaþjónustu, bæði sem áfangastaður ferðamanna og sem ímynd Íslands. Með hliðsjón af þessu **telur Skipulagsstofnun að framkvæmdin sé líkleg til að hafa talsverð neikvæð áhrif á ferðaþjónustu og útivist.**”* (bls. 21)
6. *“Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt **að í deiliskipulagi virkjunarinnar og leyfum til virkjunar verði sett skilyrði um að set sem safnast ofan stíflu skuli komið aftur út í farveg árinna en ekki haugsett utan hans með tilheyrandi hættu á sandfoki.**”* (bls. 22)

7. *“Í rammaáætlun fer fram mikilvæg greining og samanburður á fýsileika ólíkra virkjunarkosta á víðum grundvelli. Sú framkvæmd sem hér er til umfjöllunar og forsaga hennar sýna veikleika þess að miða við uppsett afl sem viðmið um það hvaða framkvæmdir skulu teknar fyrir í rammaáætlun. Umfang fyrirhugaðar 9,3 MW virkjunar í Hverfisfljóti er að mestu sambærilegt fyrri áformum um 15 MW virkjun. **Um er að ræða framkvæmd sem mun að mati Skipulagsstofnunar hafa verulega neikvæð umhverfisáhrif og tilefni hefði verið til að meta með öðrum virkjunarkostum í rammaáætlun.**”* (bls. 22) Þá skal áréttað að samkvæmt þingsályktunartillögu þriðja áfanga rammaáætlunar, sem enn hefur ekki verið afgreidd á Alþingi, er lagt til að Hverfisfljótsvirkjun fari í biðflokk.

Ekki er séð á skipulags- og matslýsingu vegna breytinga á aðalskipulagi og deiliskipulagi Skaftárhrepps frá október 2020 hafi sérstaklega tekið mið af þessum þáttum Skipulagsstofnunar, en Náttúrufræðistofnun Íslands telur mikilvægt að það sé gert.

Þar sem vitnað er í Landsskipulagsstefnu 2015-2026 (bls. 1) er varðar orkumannvirki og örugga afhendingu raforku í sátt við náttúru og umhverfi er ljóst að virkjun í Hverfisfljóti felur ekki í sér *“... nýtingu orkulinda í dreifbýli með sjálfbærni og umhverfisvernd að leiðarljósi.”* Virkjunin er hvorki sjálfbær eða tengd umhverfisvernd þar sem um er að ræða óafturkræft rask á náttúruminum.